

Lidewij Kemme, 2012

Overzichtskaart van sedimentbeïnvloedende activiteiten in het Waddengebied.

Totale effect van vergunningen

Ondernemen in het Waddengebied is hot. Sinds de huidige Natuurbeschermingswet van kracht is, werden in dit Natura 2000-gebied de meeste aanvragen voor een vergunning ingediend. Bij het beoordelen van al die vergunningsaanvragen moet de overheid nieuwe activiteiten in samenhang met bestaand gebruik beoordelen. Dat is de cumulatietoets. Hoe wordt in de praktijk omgegaan met deze cumulatietoets in het Waddengebied?

— Arjan Berkhuisen en Frank Petersen (Waddenvereniging)

> IEDEREEN DIE IETS WIL ondernemen in een Natura 2000-gebied moet hiervoor een vergunning aanvragen op grond van de Natuurbeschermingswet. Sinds 2005 beslissen provincies of er een vergunning op basis van deze wet afgegeven wordt. Voor het Waddengebied zijn dat de provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen. Daarnaast heeft het Rijk voor een aantal projecten een exclusieve bevoegdheid gehouden. Denk daarbij aan de winning van zout of gas onder de Waddenzee. Binnen de huidige wetgeving moeten overheden bij de beoordeling van iedere afzonderlijke vergunningsaanvraag letten op de extra belasting van elk nieuw project bovenop alles wat al legaal gebeurt in het Waddengebied.

Dat is de cumulatietoets. Dat is een belangrijke toets, want een stapeling van effecten kan onbedoeld grote gevolgen hebben voor het ecosysteem. Belangrijk voor het goed uitvoeren van zo'n cumulatietoets is een overzicht van vergunde activiteiten en hun effecten. Zonder een duidelijk overzicht kan immers geen oordeel gegeven worden of er nog ruimte is voor de spreekwoordelijke laatste druppel.

Meeste aanvragen

Het beeld dat ondernemen 'hot' is in het Waddengebied wordt bevestigd door de cijfers. Het gehele Natura 2000-gebied Waddenzee was in de eerste drie jaar van de nieuwe Natuurbeschermingswet met grote afstand nummer 1 in de toptien-gebieden waar de meeste vergunningsaanvragen bij Rijk en Provincies binnenkwamen. In periode 2005-2008 werden in totaal 258 aanvragen gedaan voor activiteiten in de Waddenzee. Van alle aanvragen voor activiteiten in een Nederlands Natura 2000-gebied in Nederland was dat 24%. De meeste aanvragen werden ingediend door particulieren en bedrijven.

Vanaf 2009 zijn er geen cijfers meer bekend. Daarom vroeg de Waddenvereniging aan de verantwoordelijke overheden hoeveel projecten sinds 2009 een vergunning hebben gekregen. Daarbij wilden we ook weten of, en hoe, de stapeling van effecten werd bijgehouden. Bij elke aanvraag moet door de initiatiefnemer een zogenaamde passende beoordeling gemaakt worden. Een vast onderdeel van zo'n passende beoordeling is de inschatting die de initiatiefnemer maakt van de cumulatieve effecten. Voor een goede toets van de passende beoordeling door de overheid moet er op z'n minst een overzicht bestaan van alle wettelijk vergunde effecten tot op dat moment. Zonder een goed overzicht van vergunde activiteiten, en hun effecten op het totale Waddengebied, is een echte cumulatietoets in de praktijk onmogelijk.

Zelden geweigerd

Van de provincies Noord-Holland, Groningen en Fryslân stuurden onafhankelijk van elkaar een overzicht op van de aangevraagde NB-vergunningen sinds 1 januari 2009 tot juni 2012. Uit overzichten die we van deze drie 'Wadden-provincies' ontvingen kwam duidelijk naar voren dat er onverminderd veel vraag is naar een vergunning om een activiteit te ondernemen in het Waddengebied. Noord-Holland, Fryslân en Groningen ontvingen tot juni 2012 samen gemiddeld iets meer dan twee aanvragen per week. Ook werd duidelijk dat vergunningsaanvragen door deze provincies maar zelden worden geweigerd. Tussen 2009 en juni 2012 was dat voor de drie provincies samen bij slechts 0,78% van alle aanvragen het geval. Opmerkelijk is ook dat bijna de helft van alle aanvragen als 'niet vergunningsplichtig' werd beoordeeld. De initiatiefnemer kan dan verder zonder dat een vergunning nodig is. Uit de toegestuurde informatie werd niet duidelijk hoe een provincie tot het oordeel kwam dat een aanvraag niet vergunningsplichtig is. Onduidelijk is dus of voor elke aanvraag eigenlijk wel een vergunning nodig was. Misschien nog opmerkelijker is dat vergelijkbare activiteit (het handmatig rapen van oesters) in 2009 door twee provincies anders beoordeeld werd. De opgevraagde gegevens leveren in ieder geval geen onderbouwing voor het beeld dat natuurwetgeving belemmerend werkt om activiteiten te ontplooiën in dit gebied.

van de Waddenzee nodig. Op dit moment is het niet duidelijk wat er met het zeewater gebeurt als het jarenlang achter elkaar door een energiecentrale stroomt en er daardoor warmer uitkomt dan dat het er inging? Vaargeulverdieping, zandsuppletie, zout- en gaswinning zorgen allemaal voor een verandering in de 'zandhonger' van de Waddenzee. Er wordt langs kust en stranden nu al veel zand bijgespoten. Door extra zout- en gaswinning zakt de bodem en dat trekt ook weer zand aan. Voor elke activiteit afzonderlijk worden modellen gemaakt en doorgerekend en worden afspraken gemaakt. Maar wie heeft het overzicht?

Om een goede cumulatietoets te kunnen uitvoeren is dat overzicht nodig. De Waddenvereniging pleit daarom voor één instantie die verantwoordelijk is voor vergunningverlening en monitoring van effecten. Zolang dat niet goed geregeld is, vinden wij dat in het Waddengebied zeker geen nieuwe grote vergunningen mogen worden afgegeven. Hier ligt een mooie opdracht voor een nieuw Kabinet!<

Arjan Berkhuisen,
Berkhuisen@waddenvereniging.nl

bij overheid onbekend

De expliciete vraag van de Waddenvereniging naar een cumulatieve-overzicht van een soort effectenboekhouding van al deze vergunde activiteiten werd overigens ook beantwoord. Zo'n cumulatieve-overzicht is er niet. Er was in geen van de drie provincies bijgehouden wat er sinds 2005 aan effecten bijgekomen zijn en wat de stapeling van al deze effecten bij elkaar voor de bescherming van het Waddengebied kan betekenen. De informatie is wel aanwezig op het internet, waar de individuele vergunningen te vinden zijn, maar is moeilijk te ontsluiten. Een cumulatieve-overzicht is ook daar niet te vinden.

Ziek

Wat we nu vrezen is dat door gebrek aan overzicht bij de overheden activiteiten vergund worden die elk afzonderlijk geen of slechts zeer geringe negatieve effecten hebben, maar die bij elkaar opgeteld wel degelijk significant negatief zijn. Neem het Eems-Dollard estuarium. Door telkens een stukje dieper te baggeren en de Eems steeds een beetje meer te kanaliseren is het estuarium een 'ziek' ecosysteem geworden. Doordat de Eems gekanaliseerd is, stroomt het getij sneller in en uit het gebied. Opgewerkte slibdeeltjes hebben dan geen tijd om neer te slaan waardoor het water troebel blijft en zonlicht niet meer door kan dringen. Alles bij elkaar is dat een groot, bijna onomkeerbaar effect. Maar je ziet dat elke ingreep individueel is beoordeeld en vergund.

We staan nu aan de vooravond van nieuwe ingrepen; zandsuppleties, zoutwinning, nieuwe gaswinning, de bouw van een kolencentrale en de verdieping van vaargeulen. Deze grootschalige ingrepen kunnen ons inziens niet vergund worden zonder een onbetwistbaar overzicht van cumulatieve effecten. Zowel van al die nieuwe plannen bij elkaar als de extra effecten bij de al vergunde effecten. Bijvoorbeeld, voor het koelen van alle huidige en geplande energiecentrales is 2,5 keer het hele volume

Tabel 1 Aanvragen NB-vergunning 2009 – juni 2012

	Noord Holland	Fryslân	Groningen
Aantal aanvragen	24	173	61
Oordeel 'Niet vergunningsplichtig'	12	109	7
Wel vergunningsplichtig	12	62	54
Geweigerd	0	2	0

Bron: Provincie Noord Holland, Fryslân, Groningen

ADVERTENTIE

SLAGBOMEN

- Park-/bos-banken
- Picknick-tafels
- Slagbomen
- Aankoop rondhout

Blessing Timbers
Postbus 245, 1270 AE Huizen
Tel.: 035-5251079, Fax: 035-5261111
Mobiel: 06-53385977

B L E S S I N G
T I M B E R S

W W W . B L E S S I N G T I M B E R S . N L